

Česká republika
N Á L E Z
Ú s t a v n í h o s o u d u

J m é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl dne 16. června 2011 v senátu složeném z předsedy z předsedkyně Ivany Janů a soudců Františka Duchoně a Elišky Wagnerové (soudce zpravodaj) ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky **I. P.**, zastoupené Mgr. René Gemmelem, advokátem se sídlem Poštovní 2, 728 95 Ostrava, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 9. 2010 sp. zn. 5 To 400/2010 a proti rozsudku Okresního soudu v Karviné ze dne 19. 5. 2010 sp. zn. 5 T 166/2009, se souhlasem účastníků řízení bez ústního jednání,

t a k t o :

I. Nerespektováním práv na spravedlivý proces garantovaných v člancích 36-40 Listiny základních práv a svobod bylo usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 9. 2010 sp. zn. 5 To 400/2010 a rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 19. 5. 2010 sp. zn. 5 T 166/2009 porušeno základní právo stěžovatelky na osobní svobodu garantované čl. 8 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Proto se tato rozhodnutí r u š í .

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Ústavní stížností podanou k poštovní přepravě dne 20. 12. 2010 se stěžovatelka domáhala zrušení výše uvedených rozhodnutí, neboť měla za to, že jimi bylo porušeno její základní právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 a contrario zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“)), byla podána včas a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

3. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítala, že hodnocení důkazů v projednávané věci představuje exces, který je v rozporu s principy právní logiky a vyjadřuje svévoli soudní moci. Uznána vinnou byla za stavu naprosté důkazní nouze, a proto závěr o vině představuje podle jejího přesvědčení svévoli soudní moci. Stěžovatelka namítá, že z provedených důkazů nelze dovodit, že by v předmětných časech k odcizení peněz ve výši 12.200,-Kč z pokladen obchodního domu Tesco došlo, natož, že by finance odcizila ona. Stěžovatelka v ústavní stížnosti uvedla, že „stav finančních prostředků je na pokladnách doplňován vždy na začátku dne koordinátorkou podle stavu zjištěného rovněž koordinátorkou na konci dne.

Za předpokladu, že finanční prostředky neodcizí koordinátorka při večerním odvodu a zaeviduje jejich konečný stav řádně, a za předpokladu, že při ranním doplnění stavu neodcizí finanční prostředky koordinátorka a doplní stav pokladen řádně, pak lze toliko konstatovat, že k odcizení peněz muselo dojít během 24 hodin v uvedených dnech. Přesný čas však určit nelze, protože k odcizení mohlo dojít kdykoliv při otevření pokladen, což se během dne stane, ať již při práci samotné pokladní nebo při vstupu koordinátorky do pokladny, nesčetněkrát.“ Ve stanovených časech někdo pod heslem koordinátorky vstoupil do pokladen, ovšem kdo to byl a zda zrovna v tomto okamžiku došlo k odcizení peněz zjistit nelze. Stěžovatelka v uvedených dnech pouze pracovala na prodejně, přičemž soudy jen z tohoto faktu dovodily, že je pachatelem krádeže. Je sice pravdou, že dne 16. 12. 2008 vstoupila pod heslem koordinátorky do pokladny č. 3, není ovšem prokázáno, že by v danou chvíli odcizila finanční prostředky. Stěžovatelka při průchodu kolem pokladny zjistila, že se na zemi nachází odvodní lístek z předchozího dne, a proto pokladnu otevřela a lístek do pokladny vložila. Stěžovatelka též upozornila na to, že v inkriminovaných dnech musely existovat kamerové záznamy, neboť podléhají týdenní archivaci. Odsuzující rozsudek chápe stěžovatelka jako křivdu a selhání soudního systému, když byla odsouzena bez jakýchkoliv důkazů.

4. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti vyjádřil předseda senátu Krajského soudu v Ostravě. Ve svém vyjádření uvedl, že nepřímé důkazy tvoří do té míry ucelený, spojitý a na sebe navzájem navazující řetěz důkazů, že ve svém důsledku vylučují jakoukoliv pochybnost o stěžovatelčině vině a zcela ji usvědčují. V časových obdobích, v nichž se odsouzená měla dopustit vytýkaného jednání, byla ve všech případech přítomna v zaměstnání, nebyla vytížena jakoukoli jinou činností a znala přístupové heslo koordinátorky, které bylo zapotřebí k manipulaci s pokladnou. Krajský soud upozornil též na to, že ve všech případech se jednalo o zcela totožný způsob provedení. Navrhl, aby byla ústavní stížnost odmítnuta. Okresní soud se k ústavní stížnosti nevyjádřil.

II.

5. Ústavní soud si k posouzení námitek a tvrzení stěžovatelky vyžádal spis Okresního soudu v Karviné sp. zn. 5 T 166/2009, z něhož zjistil následující skutečnosti:

6. Dne 17. 2. 2009 bylo Krajským ředitelstvím Policie ČR, Služby kriminální policie a vyšetřování Karviná, zahájeno trestní stíhání proti stěžovatelce ze spáchání trestného činu krádeže (č.l. 18n.). Trestní oznámení na stěžovatelku podala manažerka služeb zákazníkům společnosti Tesco vedoucí hlavní pokladny L. G., která při zpracování tržeb v prosinci roku 2008 odhalila manka (č.l. 5n.), a to ve dnech 7. 12., 11. 12., 12. 12. (2x) a 16. 12. 2008. Ve spise se dále nachází mj.:

a) úřední záznam o podání vysvětlení K. S. (č.l. 11nn. – koordinátorka S. v něm mj. uvedla, že *„těch pokladních bylo více, které to moje heslo znaly, nebyla to jen paní P. Heslo jsem pokladním svěřovala z toho důvodu, aby si sami na pokladnu mohly provést storno, když jsem nebyla momentálně k dispozici.“*), úřední záznam o podaném vysvětlení D. K. (č.l. 11nn.) a protokoly o výsledku stěžovatelky (v němž uvedla, že *„heslo od koordinátorky pokladen paní S. jsem věděla proto, že mi jej sama řekla, a to proto, abych mohla provádět storno operace na pokladnách u ostatních pokladních, a to pouze v případě, že by ona nemohla tuto storno operaci provést z důvodu své zaneprázdněnosti.“* Na otázku policejního komisaře stran toho, co dělala dne 16. 12. 2008 u pokladny č. 3, odpověděla, že je pravda, že pokladnu otevřela, ale peníze neodcizila. Důvod otevření si již nepamatuje, snad tam chtěla dát lístek, na kterém byly odvody pokladny za noční směnu. 7. 12. 2008 pak stěžovatelka pracovala na vedlejší pokladně na kase se zákazníky, a proto neměla čas se věnovat vedlejší pokladně. Ke skutku ze

dne 12. 12. 2008 uvedla, že protože jsou si pokladny hodně vzdálené, nelze jej podle jejího názoru technicky stihnout; ovšem z výpovědi dalších svědků vyplývá, že by to teoreticky stihnout mělo jít, neboť vzdálenosti mezi pokladnami nejsou až zas tak velké – viz následující výpovědi svědků. Srov. č.l. 22nn.) a svědků L. G. (č.l. 24nn.), M. H. (č.l. 29nn.), D. K. (č.l. 32nn.), K. S. (č.l. 35nn.), K. N. (č.l. 38nn.)

b) výkaz pokladní kontroly, v němž jsou uvedena předmětná manka (č.l. 42nn.), harmonogram směn stěžovatelky (č.l. 45) a pracovní list zaměstnance – stěžovatelky a koordinátorky S.(č.l. 46n.), sezení pokladních (č.l. 49), výpisy ze systému Progres (č.l. 53nn.), záběry bezpečnostní kamery s odcházející stěžovatelkou od pokladny č. 3 ze dne 16. 12. 2008 (č.l. 93nn.), pomocná tabulka k případu krádeže finanční hotovosti (č.l. 99)

c) obžaloba (č.l. 107nn.)

d) protokol o hlavním líčení ze dne 25. 9. 2009 s výpovědí stěžovatelky (č.l. 118nn.), která mj. vypověděla, že pokladnu dne 16. 12. 2008 otevírala, protože do ní chtěla vložit lístek.

e) protokol o hlavním líčení s výpovědí svědkyně K. S. (č.l. 119nn.). Tato koordinátorka uvedla, že svěřila své heslo stěžovatelce a také svědkyni N. Kolikrát ani nebylo zbytí, že by nahlásila, že své heslo svěřila. Věděli to přitom nadřizení, že to dělá. Určitě ale heslo nevěděly všechny pokladní. Svoje číslo svěřila právě těmto dvěma osobám, i když připustila, že je možné, že své heslo dala i někomu jinému než stěžovatelce a svědkyni N. Své přihlašovací heslo koordinátorky totiž oznamovala spolehlivým pokladním, pokud chtěly něco stornovat, tehdy, pokud nebylo zbytí a byly fronty a pokud jsem byla mimo a nedalo se to nijak řešit. Pokud některá z pokladních potřebovala něco vystornovat a nebyla to ta, která zná heslo, vždy šla za ní a přihlásí se přístupovým kódem. Pokladní ovšem mohla vidět, jaké čtyřčíslí koordinátorka vyřukala. Stop stav se prováděl vždy po ukončení práce pokladní nebo práce učňů, ovšem koordinátorka uvádí, že se stopky vždy nedělaly, když byly fronty, což se často dělo v prosinci. Pokud stěžovatelka tvrdila, že chtěla do pokladny vložit lístek, na němž byly zaznamenány odvozy do pokladny za noční směnu, tak k tomu svědkyně uvedla, že to možné je. Když byly fofry, bylo možné, že tento lístek mohl spadnout. Co se týče uzavírání kasy, tak si to nikdy nečinily samy pokladní, ale činila to koordinátorka, i když pokud bylo hodně lidí, tak se ani toto nedělalo.

f) protokol o hlavním líčení ze dne 25. 9. 2009 s výpovědí svědkyně K. N. (č.l. 123nn.). Tato svědkyně připustila, že v prosinci jí koordinátorka řekla dvakrát heslo, ovšem v prosinci si storno sama nikdy nedělala. Pokud heslo nevěděla, volávala koordinátorce, když chtěla udělat storno, někdy ale koordinátorka nemohla přijít a nahlásila jí storno, to se stávalo zhruba dvakrát, třikrát, čtyřikrát měsíčně.

g) protokol o hlavním líčení ze dne 25. 9. 2009 s výpovědí svědkyně L. G. (č.l. 126nn.). Svědkyně vypověděla, že pokud mezi pokladními nebyla provedena stop kontrola, nelze zjistit, kdo (jaká pokladní) manko způsobil. Dále svědkyně vypovídala o okolnostech, které se staly dne 16. 12. 2008, kdy by musela brigádnice H. vydat za dne sedmkrát špatně pět set korun, přičemž tato brigádnice obvykle manka vůbec nemívávala. Svědkyně připustila, že z kamerového záznamu není přesně vidět, co na pokladně stěžovatelka, poté co se přihlásila na heslo koordinátorky S., přesně prováděla. Svědkyně též popsala, že až vyhodnotila všechna manka, co se v dané době na pokladnách stala, tak asi do týdne od posledního manka hovořila o tom se stěžovatelkou, která měla uvést, že dne 16. 12. 2008 zvedala nějaký papírek a vkládala jej do pokladny. Svědkyně dále uvedla, že skutečnost, že přihlašovací heslo zná někdo jiný, je porušením pracovní kázně, ale zároveň připustila, že se to stává. Dále svědkyně mj. vypovídala, že se stop kontroly nekonají vždy při střídání pokladních. K dotazu, zda pokladní má povinnost si přepočítat hotovost, „než se to rozsype do kastlíků, tak ne, měla by to dělat koordinátorka. Pokud je mi řečeno, hypoteticky, kdyby ta koordinátorka tam dala o 500,-Kč nebo 1.000,-Kč méně, zda to pozná pokladní, tak ta ne, ale toto není možné, protože

tam je dvojitá kontrola, ještě ze strany hlavní pokladny. Ta hlavní pokladna, jakmile to vychystává, tam jsou dvě na to, tzn. že jedna to počítá a druhá to dává do pytlíků a kontroluje to ještě. To by se musely obě dvě domluvit, že to zcizí.“ K dotazu, zda je technicky možné, aby koordinátorka, která roznáší dotace do jednotlivých pokladen, tam nedala všechna peníze z toho pytlíku, uvedla, že to technicky možné je. K dotazu, zda pozná ten systém, že tam byla vložena jiná částka než ta, která byla poté nařukána do toho systému, odpověděla, že se to nepozná.

h) protokol o hlavním líčení ze dne 25. 9. 2009 s výpovědí svědka D. K. (č.l. 133nn.). Svědek vypověděl, že v prosinci jsou manka běžná, protože je v Tescu hodně lidí a málo pracovníků, takže se dělají chyby, ovšem v daném období bylo manko za týden až příliš velké, takže se to muselo řešit. Uvedl též, že když se stěžovatelky zeptaly, z jakého důvodu pokladnu dne 16. 12. 2008 na heslo koordinátorky otevřela, tak odpověděla, že si to nepamatuje. Kamerový záznam byl k dispozici pouze ze dne 16. 12. 2008, ostatní kamerový záznam byl již přehraný, když se svědkyně G. obrátila na stěžovatelku. Na dotaz obhájce stěžovatelky, že tam v době, kdy začal prohlížet záznamy, musely být uchovány záznamy z předcházejících dní, svědek odpověděl, že hardware má určitou kapacitu, jak se naplní, tak se to začne přehrávat, resp. že asi byly záznamy nastaveny na kratší dobu. Uvedl též, že na videozáznamu ze dne 11. 12. 2008 měla být koordinátorka S. jinde než pokladně č. 16, ovšem záznam již není k dispozici.

ch) protokol o hlavním líčení ze dne 25. 9. 2009 s výpovědí svědkyně M. H. (č.l. 118nn.).

i) protokol z hlavního líčení ze dne 11. 11. 2009, na němž proběhl výslech svědka D. K. (č.l. 141nn.). Při výslechu byl také přehraný videozáznam ze dne 16. 12. 2008.

j), protokol z hlavního líčení ze dne ze dne 1. 12. 2009, kde bylo přistoupeno k výslechu svědkyň I. K. a L. Š. (č.l. 145nn.). Svědkyně K. uvedla, že v minulosti znala a v současnosti také zná heslo koordinátorky. V praxi se to děje tak, že pokud je koordinátorka daleko a pokladní potřebuje storno, tak jí zavolá, koordinátorka jí heslo řekne, a tak si jej svědkyně zapamatuje. To se děje také, když jde koordinátorka pryč. Odhadem heslo koordinátorky takto použila asi dvacetkrát za měsíc. Svědkyně uvedla, že zkušenější pokladní byly de facto pověřovány prací koordinátorky. Svědkyně K. též uvedla, že odvodní lístek, pokud by trčel ven, tak by ho utrhla a otevřela by pokladnu a zasunula jej do pokladny. Svědkyně Š. potvrdila, že jí v minulosti nějaká koordinátorka své heslo řekla. Pokud by ale našla na zemi lístek, zvedla by jej a odevzdala ho koordinátorce. Během hlavního líčení bylo také přistoupeno k výslechu svědka Z. A. stran fungování systému Progres (č.l. 154nn.).

k) protokol z hlavního líčení ze dne 23. 4. 2009, kdy proběhl výslech svědkyně L. G. stran odchylek času v systému Progres (159nn.).

m), dále ve spise najdeme závěrečné řeči státní zástupkyně a obhájce stěžovatelky (č.l. 166nn.).

7. Výrokem Okresního soudu v Karviné ze dne 19. 5. 2010 č. j. 5 T 166/2009-172 byla stěžovatelka uznána vinnou tím, že dne 7. 12. 2008 v 15.04 hod. z pokladny č. 4 odcizila finanční částku ve výši 2.000,-Kč, dne 11. 12. 2008 v 07.24 hod. z pokladny č. 16 odcizila finanční částku ve výši 2.500,-Kč, dne 12. 12. 2008 v 07.40 hod. z pokladny č. 22 odcizila finanční částku ve výši 2.000,-Kč, dne 12. 12. 2008 v 07.42 z pokladny č. 4 odcizila finanční částku ve výši 2.300,-Kč a dne 16. 12. 2008 z pokladny č. 3 odcizila finanční částku ve výši 3.500,-Kč., čímž spáchala trestný čin krádeže dle ust. § 247 odst. 1 písm. a) tr. z. ve znění účinném do 31. 12. 2009, a za to byla odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 3 měsíců. Výkon tohoto trestu jí byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 15 měsíců. Společnosti Tesco Stores ČR, a. s., byla povinna zaplatit náhradu škod ve výši 12.300,-Kč,

příčemž tato společnost byla se zbytkem nároku na náhradu škody odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

8. Okresní soud měl za to, že se v obchodním domě Tesco v Karviné stěžovatelka, pracující zde jako pokladní, opakovaně neoprávněně přihlašovala do pěti pokladen, a to pomocí přístupového hesla koordinátorky K. S., z nichž následně odcizila uvedenou finanční částku. Stěžovatelka byla z tohoto jednání usvědčována výpověďmi svědků L. G., K. S., M. H., K. N., I. K., L. Š. a D. K., a zejména listinným důkazy, zvláště výpisy systému Progres, který elektronicky eviduje vstupy do pokladen, realizované operace v těchto pokladnách a výstupy z pokladen, jakož i hesla jednotlivých osob, které uvedené operace prováděly. Ke všem případům odcizení finančních prostředků z pokladen došlo vždy po přihlášení přihlašovacími heslem koordinátorky S., která se vždy nacházela u jiných pokladen. Ve všech případech byly obě pracovnice na pracovišti. Okresní soud dále vzal za prokázané, že v rámci prováděných dotací nemohly být vloženy do pokladen nižší částky, než které měly být skutečně vloženy, neboť dotace procházejí dvojí kontrolou. Pokud se pokladní střídají na směně, provádí se tzv. stop kontrola, při které koordinátorka provede fyzické přepočítání peněz. Ne v každém případě střídání pracovníků na pokladnách dochází k tzv. stop stavu, dochází ale k tomu po uplynutí 24 hodin. Koordinátorka S. svěřila v kritickou dobu své přihlašovací heslo pouze stěžovateli a v minulosti také svědkyni K. N.. Svědkyně I. K. a L. Š. heslo koordinátorky neznaly, ale připustily, že pokud koordinátorka potřebovala opustit příslušnou zónu, heslo jim svěřila.

9. Provedeným dokazováním bylo prokázáno, že obžalovaná znala přístupové heslo koordinátorky v době jednotlivých krádeží, v době krádeží nikdy nebyla přihlášená na jiné pokladně, kdy pracovala v podstatě na ploše prodejny s výjimkou dne 7. 12. 2008, kdy sice byla přihlášená na pokladně č. 5, ale v době, kdy byl proveden výběr z pokladny č. 4, která s předmětnou pokladnou bezprostředně souvisí, neprováděla na ní žádné úkony. Pokud se jednalo o případy krádeží dne 12. 12. 2008 na pokladnách č. 22 a č. 4, na svoji obhajobu uvedla, že tyto pokladny jsou od sebe umístěny ve větší vzdálenosti a nebylo by v jejich silách provést obě dvě operace, tzn. přihlášení na pokladně, výběry finančních prostředků z pokladny a zase odhlášení z pokladny s ohledem na tuto vzdálenost. V době odcizení finanční částky neprováděla na pokladně č. 5 žádné operace. Žádné operace neprováděla ani tehdy, kdy na pokladně č. 5 došlo k neoprávněnému zásahu. Dne 16. 12. 2008 byla zachycena v době krádeže kamerovým systémem u pokladny č. 3, následně doznala, že tuto pokladnu skutečně otevřela, avšak původně uvedla, že nevěděla z jakého důvodu, a později uvedla, že snad chtěla do pokladny vložit nějaký lístek, na němž byly zaznamenány finanční odvody pokladny za noční směnu, avšak uvedený lístek se v té době v pokladně nenašel. Jak vyplynulo též ze systému Progres, tohoto dne měla výše uvedenou částku vyjmout z pokladny koordinátorka S., která ovšem byla ve stejnou dobu přihlášená u jiné pokladny, a to v oddělení drogerie. Prohlídkou záznamu z kamerového systému bylo zjištěno, že v době krádeže přicházela k pokladně stěžovatelka, kdy okamžitě po jejím příchodu k pokladně elektronický systém zaznamenal vstup do této pokladny na přístupové heslo koordinátorky S. Na pokladně č. 3, na které došlo k odcizení finanční částky, pracovala toho dne svědkyně M. H., která nastoupila na směnu až po neoprávněném vstupu na tuto pokladnu, kdy tento neoprávněný vstup byl proveden v krátké době po tzv. dotacích. Ztráta sedmi pětisetkorunových bankovek kvůli chybě svědkyně je vysoce nepravděpodobná. Svědek D. K. potvrdil, že tohoto dne, kdy došlo ke ztrátě 3.500,-Kč, viděl na záznamu z kamerového systému stěžovatelku, že šla k pokladně č. 3 a bezprostředně poté došlo k neoprávněnému vstupu do této pokladny na přihlašovací heslo koordinátorky K. S., která však v předmětnou

dobu byla na jiném oddělení. Nevěrohodnost obhajoby stěžovatelky je také umocněna tím, že poslední případ ztráty částky 3.500,- Kč z pokladny č. 3 dne 16. 12. 2008, kdy odůvodňovala svoji přítomnost u této pokladny tím, že do této vkládala lístek o provedených odvodech tržby, není logická, neboť neměla žádný důvod tento lístek do pokladny vkládat, mohla ho odevzdat přítomné koordinátorce na směně, což by udělaly i jiné pokladní, jak vyplynulo z jejich výpovědí u hlavního líčení. Navíc stěžovatelka nejprve uváděla, že si nepamatuje, z jakého důvodu vstupovala do pokladny kritického dne.

10. Ve všech dnech docházelo k přihlašování na pokladny heslem koordinátorky, a to nedlouho poté, co koordinátorka prováděla tzv. dotace. Koordinátorka se při tomto druhém vstupu nacházela vždy na jiném místě. V Tescu jsou manka zcela běžná, ale obvykle nepřesahují výrazný rámeček s výjimkou měsíce prosince 2008. Byť koordinátorka připustila, že by si svědkyně mohly v průběhu směny ponechávat peníze pro sebe, zdálo se jí to nepravděpodobné. Svědkyně N. vyloučila, že by si pokladní mohly z pokladny brát svévolně peníze, když je prostor obchodního domu sledován kamerovým systémem. S ohledem na výpovědi svědků a zejména s ohledem na elektronické vedení pokladen systémem Progres lze vyloučit vzniklé vyšší manko tím, že by se koordinátorky, příp. další pokladní obohacovaly na úkor obchodního domu svévolným vybíráním finančních prostředků z pokladen. Soud měl za to, že obžalovaná je usvědčována zejména výpisem z elektronického systému Progres, který je zaveden na pokladnách v obchodním domě a také kamerovým záznamem a zejména pak listinnými důkazy, v neposlední řadě také pomocnou tabulkou, z níž jsou patrné doby výběru finančních hotovostí, číslo pokladny, kde vzniklo manko, odcizená částka, jakož i první a následné přihlášení a odhlášení koordinátorky S., doba trvání pracovní směny obžalované i koordinátorky, jakož i přihlášení na jiných pokladnách v rozhodné době. Výpisy ze systému Progres byly prokázány vstupy do jednotlivých pokladen, realizované operace i výstupy z pokladen a také heslo, pod kterým byla daná osoba přihlášena, která uvedené operace prováděla. Vina stěžovatelky byla také umocňována jediným záznamem z kamerového systému, který byl poškozenou obchodní společností doložen, a to ze dne 16. 12. 2008, ze kterého je zřejmé, že těsně před vstupem na pokladnu č. 3 v 07.41 hodin k této pokladně přistoupila právě ona. Není proto důvod zpochybňovat zjištěné skutečnosti z výpisu systému Progres, když se v této době stěžovatelka nacházela u pokladny č. 3, byla zaevidována jako koordinátorka S., která v té době pracovala na zcela jiné pokladně. Z výpisu Progres vyplývá, že vždy, když byla přihlášena koordinátorka S. na určité pokladně, pak v této době na této pokladně nepracovala a byla přihlášena pod stejným přihlašovacím heslem na zcela jiném místě obchodního domu, tedy u jiných pokladen, přičemž vždy na směně byly přítomny jak koordinátorka S., tak stěžovatelka. Obecný soud považoval za příliš nápadné, že v dobách, kdy jsou prováděny neoprávněné zásahy do pokladen prostřednictvím přihlašovacího hesla koordinátorky S., je tato na zcela jiném místě, vždy je na pracovní směně s ní stěžovatelka, které bylo svěřeno přihlašovací heslo, stěžovatelka v danou dobu nikdy nepracuje s výjimkou případu, kdy se nachází na sousední pokladně, na níž ale neprovádí žádný úkon. Proto měl soud za to, že vina stěžovatelky byla prokázána, zejména výpisy ze systému Progres z jednotlivých pokladen a okolnostmi daných případů, za kterých ke krádežím došlo.

11. Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl (č.l. 196nn.), že okresnímu soudu nelze vytknout, že by některý významný důkaz nebo závažnou okolnost pominul nebo, že by takto provedené důkazy hodnotil v rozporu s jejich obsahem nebo že by se při hodnocení důkazů dopustil nějakých nelogičností či nesprávností. Jakékoli změny ve skutkovém základu napadeného rozsudku by byly v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů. Byť

stěžovatelku z vytýkané trestné činnosti neusvědčuje žádný přímý důkaz, provedené nepřímé důkazy tvoří do té míry ucelený spojitý a na sebe navzájem navazující řetězec důkazů, že ve svém důsledku vylučují jakoukoliv pochybnost o vině obžalované a takto ji zcela usvědčují. U osoby obžalované jsou splněny všechny předpoklady k tomu, aby se vytýkané trestné činnosti mohla dopustit. V časových obdobích byla vždy přítomna v zaměstnání, nebyla vytížena jakoukoliv jinou činností a znala přístupové heslo koordinátorky S. V prvním případě došlo k neoprávněné manipulaci s pokladnou za situace, kdy stěžovatelka obsluhuje přímo vedlejší pokladnu, na níž však právě neprovádí žádnou operaci. Jakoukoliv činnost na sousední pokladně nacházející se v její bezprostřední blízkosti by tedy nutně musela zaregistrovat. V ostatních případech se pak jednalo o zcela totožný způsob provedení. Odvolací soud odmítl úvahy obhajoby, že nelze vyloučit, že doplnění finanční hotovosti v rámci tzv. dotací by nemuselo být provedeno v odpovídající výši finanční hotovosti, neboť doplňování této finanční hotovosti prochází dvojitou kontrolou. V kontextu zcela stejného způsobu je pak třeba hodnotit i prokázaný vstup stěžovatelky do pokladny č. 3 dne 16. 12. 2008, při němž byla zachycena kamerovým systémem. Vysvětlení tohoto neoprávněného vstupu tím, že do pokladny vkládala odvodní lístek o tržbě, který náhodně našla na zemi poblíž pokladny, je nutno považovat za pochybné, a to jednak z toho důvodu, že žádný takový odvodní lístek o tržbě následně v dotčené pokladně nalezen nebyl a taktéž z toho důvodu, že prvotní reakcí stěžovatelky na dotaz ostražky objektu, z jakého důvodu vstupovala do pokladny č. 3 dne 16. 12. 2008, bylo, že si na toto již nepamatuje. Veškeré tyto skutečnosti tak tvoří ucelený rámec důkazů, jimiž je obžalovaná usvědčena.

12. Podle ust. § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu může Ústavní soud se souhlasem účastníků upustit od ústního jednání, nelze-li od tohoto jednání očekávat další objasnění věci. Účastníci souhlas poskytl a od ústního jednání bylo upuštěno.

III.

13. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

14. Ústavní soud představuje soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy ČR). Není součástí soustavy obecných soudů a nepřísluší mu právo dozoru nad rozhodovací činností obecných soudů. K takovému dozoru či kontrole je Ústavní soud oprávněn pouze za situace, kdy obecné soudy svými rozhodnutími zasahují do ústavně zaručených základních práv a svobod jednotlivce.

15. Článkem 8 odst. 1 Listiny se v obecné rovině zaručuje každému jednotlivci osobní svoboda. Dle ustanovení čl. 8 odst. 2 věty první Listiny nesmí být nikdo stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Odstavec 2. citovaného článku tedy vytváří prostor a zároveň stanoví hranice pro omezení osobní svobody. Čl. 8 odst. 2 věta první Listiny představuje ochranu i proti eventuální libovůli některého z článků moci soudní (srov. nález sp. zn. I. ÚS 910/07, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Pokud orgány činné v trestním řízení tento zákonem (trestním řádem) vymezený legitimní prostor překročí, například v důsledku nepřijatelného nakládání s důkazy nebo v důsledku jejich nepřiměřeného hodnocení, porušují z ústavněprávního hlediska základní právo stěžovatelky garantované čl. 8 odst. 1 Listiny (srov. např. nález sp. zn. IV. ÚS 767/05, N 81/41 SbNU 67 či nález sp. zn. IV. ÚS 335/05, N 116/41 SbNU 453). Jinými slovy, při interpretaci a aplikaci základního právo omezujícího zákona je soud povinen postupovat tak, aby minimalizoval zásah do základního práva, a to výběrem (popřípadě výkladem aplikačních podmínek) prostředků, které mají vést k naplnění účelu zákonem sledovaného, tj. v případě trestního řádu především zjištění

trestných činů řádným postupem orgánů činných v trestním řízení. V daném případě jde o ustanovení § 2 odst. 5 a 6 tr. ř., která upravují postup při získávání a zejména při hodnocení důkazů, které musí šetřit tyto základní zásady trestního řízení. Řádnost postupu musí být z odůvodnění napadeného rozhodnutí seznatelná, a to ve smyslu zdůvodnění aplikovatelnosti ustanovení trestního řádu, na jejichž základě má být osobní svoboda následně omezena v návaznosti na zjištěný skutkový stav (srov. např. nález sp. zn. IV. ÚS 767/05, N 81/41 SbNU 67 či nález IV. ÚS 137/05, N 66/40 SbNU 657).

16. Protože trestním řízením dochází k maximálnímu zásahu do základních práv a života jednotlivce, neboť může vyústit do uložení trestu odnětí svobody na mnoho let, musí mít takový zásah dostatečně silné ospravedlnění. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu „z pohledu procesně právního musí být jednoznačně zjištěno a prokázáno, že se skutek, který je předmětem obžaloby objektivně stal, že představuje skutečně závažnou hrozbu pro společnost jako celek a že odsouzená osoba je skutečně tou, která toto jednání spáchala nebo se na jeho páchání podílela“ (viz nález sp. zn. IV. ÚS 335/05, N 116/41 SbNU 453). K zjištění a osvědčení těchto skutečností slouží důkazní prostředky, jimiž má být prokázáno mimo jakoukoli rozumnou pochybnost, že je obviněný, resp. obžalovaný vinen.

17. Princip presumpce nevinny vyžaduje, aby to byl stát, kdo nese konkrétní důkazní břemeno; existují-li jakékoliv pochybnosti, nelze je vyložit v neprospěch obviněného, resp. obžalovaného, ale naopak je nutno je vyložit v jeho prospěch. Z principu presumpce nevinny plyne pravidlo *in dubio pro reo*, dle kterého, není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, nutno rozhodnout ve prospěch obviněného (nález sp. zn. I. ÚS 733/01, N 26/32 SbNU 239). Jakkoli vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok (nález sp. zn. IV. ÚS 36/98, N 54/11 SbNU 43). Jinak řečeno, trestní řízení vyžaduje v tomto ohledu ten nejvyšší možný stupeň jistoty, který lze od lidského poznání požadovat, alespoň na úrovni obecného pravidla „*prokázání mimo jakoukoli rozumnou pochybnost*“ (nález sp. zn. IV. ÚS 260/05 dostupný na <http://nalus.usoud.cz>).

18. Podle názoru Ústavního soudu musí obecný soud dodržet vysoký standard i pokud jde o hodnocení vypovídací schopnosti a hodnověrnosti důkazu samotného. Jde-li o hodnocení důkazů, procesní předpisy sice ponechávají volnost soudci obecného soudu, avšak nemůže jít o úvahu absolutní, nevázanou na zkušenostmi prověřenou pravděpodobnost určitých skutečností. Důkaz musí být odrazem skutečných událostí a situací, což má garantovat, aby byl jednotlivce uznán vinným na podkladě objektivních a skutečnosti odpovídajících zjištění, protože pouze ona jsou způsobilá ospravedlnit krajní opatření spočívající zbavení jednotlivce jeho osobní svobody (nález sp. zn. IV. ÚS 335/05, N 116/41 SbNU 453). Právě z tohoto důvodu Ústavní soud zformuloval určité principy vážící se k provádění a hodnocení důkazů, např. princip opomenutého důkazu, princip možnosti verifikace důkazů směřujících proti obžalovanému či zásadu zákazu deformace důkazů (nález sp. zn. III. ÚS 398/97, N 64/11 SbNU 125), v němž jde o zákaz vyvozování z důkazu takových skutkových zjištění, která při racionálním zhodnocení nevyplývají z provedeného důkazu, a lze dodat, že nejsou podporována ani obecnou zkušeností.

19. Ústavní soud opakovaně judikuje, že mu nepřísluší přehodnocovat hodnocení důkazů, jak je provedly obecné soudy. O porušení ústavně zaručených práv stěžovatelky by se mohlo jednat až v případě, že by skutkové a následně právní závěry byly v extrémním nesouladu

s vykonanými skutkovými zjištěními (nález sp. zn. III. ÚS 451/04, N 68/40 SbNU 677). Pokud by byla vina obžalovaného vyslovena za situace, kdy by právní závěry neodpovídaly provedeným důkazům a z nich vyvozeným skutkovým zjištěním, tj. pokud by právní závěry byly v extrémním nesouladu s řádně učiněnými skutkovými zjištěními, byly by porušeny zásady spravedlivého procesu, zejména princip presumpce neviny, jakož i z něho vyplývající pravidlo *in dubio pro reo* (nález sp. zn. II. ÚS 1975/08, N 7/52 SbNU 73).

IV.

20. Obecné soudy opřely výrok o vině o nepřímé důkazy, které mají tvořit do té míry ucelený, spojitý a na sebe navzájem navazující řetěz důkazů, že ve svém důsledku vylučují jakoukoliv pochybnost o její vině a zcela ji usvědčují. Při posuzování řádnosti postupu obecných soudů bylo nezbytné, aby Ústavní soud prozkoumal, zda bylo na základě řetězce nepřímých důkazů dosaženo, jak to tvrdí obecné soudy, nejvyššího možného stupně jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, které ospravedlňují vyslovení viny a uložení trestu stěžovatelce. Jinými slovy se Ústavní soud musel ptát, zda učiněná skutková zjištění nejsou v extrémním nesouladu s vykonanými důkazy. Jakkoli Ústavní soud není obecně oprávněn k odlišnému hodnocení provedených důkazů a není též oprávněn přehodnocovat obecnými soudy učiněná hodnocení provedených důkazů, musí do procesu hodnocení zasáhnout, pokud by soudy rozhodly libovolně, tj. pokud by bylo hodnocení důkazů v extrémním rozporu s vykonanými důkazy (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1975/08, N 7/52 SbNU 73). Protože podle názoru obecných soudů mají tvořit nepřímé důkazy ucelený řetěz, musel Ústavní soud posuzovat obecně hodnocení jednotlivých důkazů v jejich vzájemné spojitosti a návaznosti, tj. v jejich souhrnu, ale musel se též vyjádřit i k hodnocení jednotlivých klíčových důkazů zvláště. Pokud by totiž bylo hodnocení jednotlivých důkazů ve výše zmíněném smyslu nepřesvědčivé, zhroutila by se celá argumentace obecných soudů, neboť zpochybněním jednotlivých důkazů by byla narušena koherence uceleného řetězce nepřímých důkazů. Nebylo by pak možno konstatovat, že existuje nějaký ucelený řetězec nepřímých důkazů, na základě něhož by bylo možno bez rozumných pochybností vyslovit výrok o vině.

21. Ústavní soud se neztotožnil se závěrem obecných soudů, že provedené nepřímé důkazy tvoří do té míry ucelený spojitý a na sebe navazující řetězec důkazů, že ve svém důsledku vylučují jakoukoliv pochybnost o vině obžalované a zcela ji usvědčují (str. 2 rozhodnutí odvolacího soudu). Tuto skutečnost ostatně sám odvolací soud popírá hned svým následujícím tvrzením, že „*u osoby obžalované jsou splněny všechny předpoklady k tomu, aby se vytykané trestné činnosti mohla dopustit.*“ Již z tohoto rozporného tvrzení je podle názoru Ústavního soudu patrné, že bylo třeba pečlivě zkoumat, zda v trestním řízení bylo dosaženo nejvyššího možného stupně jistoty, který lze od lidského poznání požadovat (bod 17), stran stěžovatelčiny viny. Z provedeného dokazování je možno postavit najisto (body 6a, 6c a 7) pouze to, že dne 7. 12. 2008 došlo na pokladně č. 4 k manku ve výši 2010,-Kč, dne 11. 12. 2008 na pokladně č. 16 k manku ve výši 2499,-Kč, dne 12. 12. 2008 na pokladně č. 4 k manku ve výši 2297,-Kč a na pokladně č. 22 k manku ve výši 1998,-Kč a dne 16. 12. 2008 na pokladně č. 3 k manku ve výši 3483,-Kč (č. 1. 42 až 44). Vzhledem k absenci jakéhokoli přímého důkazu a též vzhledem nepřesvědčivému hodnocení jednotlivých nepřímých důkazů obecnými soudy musel Ústavní soud dát za pravdu námitkám stěžovatelky, že přesný čas odcizení peněžních prostředků určit nelze (bod 3).

22. Obecné soudy založily svou argumentaci na tom, že ve všech dnech došlo k přihlášení na inkriminované pokladny pod heslem koordinátorky S., která se ovšem v předmětných okamžicích nacházela u jiných pokladen (bod 8 a 10), což bylo patrné z informačního

systemu Progres (č.l. 82nn.). Vysoký stupeň pravděpodobnosti, že by se právě v těchto časových intervalech mohla odehrát krádež předmětných částek, ještě nepředstavuje dosažení praktické jistoty, že se právě v těchto časech nutně odehrála krádež předmětných částek. Jako hypotéza se nabízí se celá řada dalších alternativních vysvětlení, jak k odcizení daných částek mohlo dojít (např. v průběhu dne v důsledku nepozornosti pokladních, ale také, jakkoliv v projednávané věci ne/věrohodná varianta, že by koordinátorka vložila při roznášení dotací jinou částku do pokladny než tu, která byla naťukána do počítače – č.l. 132n.), které nebyly ve vyšetřovací fázi vůbec prověřovány. Protože tyto alternativy nelze apriorně vyloučit, je nutno trvat na prokázání souvislosti mezi vstupem do pokladen pod heslem koordinátorky S. a odcizením daných částek. Samotná nestandardnost těchto přístupů, daná i zdokumentovanou přítomností koordinátorky S. u jiných pokladen, ještě neprokazuje, že by právě v těchto okamžicích došlo k odcizení finančních prostředků. Ústavní soud zde připomíná i výrok vedoucí hlavní pokladny, podle níž je velice obtížné zjistit původce manka; pokud totiž nebyla provedena tzv. stop kontrola, nebylo možno zjistit [za předpokladu, že dotace byly provedeny řádně], kdo manko způsobil (viz č.l. 126n.). Ústavní soud nemohl z odůvodnění rozhodnutí obecných soudů nijak zjistit, jak obecné soudy dospěly k závěru, že ze záznamů informačního systému Progres plyne, že právě při otevření pokladen pod heslem koordinátorky S. byly příslušné peněžní částky odcizeny. Pochybnost o skutkovém závěru obecných soudů je navíc podporována i skutečností, že z provedených důkazů není možno mimo rozumnou pochybnost dovodit, že se odcizení finančních prostředků dopustila stěžovatelka, resp. že to byla právě stěžovatelka, kdo se pod heslem koordinátorky S. na pokladny (až na jednu výjimku, kdy stěžovatelka nijak nepopírá, že se na pokladnu přihlásila, ovšem popírá, že by daný skutek, krádež finančních prostředků, spáchala) přihlašoval.

23. Stejně jako obecné soudy dostatečně neodůvodnily skutkové zjištění, že k odcizení finančních prostředků došlo právě po přihlášení heslem koordinátorky S., z provedeného dokazování vyplývá, že nebylo dosaženo ani absolutní jistoty (až na jednu výjimku – bod 3, bod 6a, bod 6d), že se pod heslem koordinátorky přihlašovala stěžovatelka. Byť stěžovatelka heslo koordinátorky znala, neboť jí bylo samotnou koordinátorkou svěřeno (bod 6a a bod 6e), neznamená ještě to, že by to musela být právě stěžovatelka, kdo se na předmětné pokladny v inkriminovaném čase přihlásil. Obecné soudy neprověřovaly, byť jen jako vyšetřovací verzi, zda to nemohla být jiná osoba, jež heslo koordinátorky znala a která se na pokladny mohla přihlašovat. Těchto osob mohlo být poměrně velké množství, neboť mezi zaměstnankyněmi Tesca bylo zvykem, že heslo koordinátorky bylo známo, a to dokonce s vědomím nadřízených, širšímu okruhu pokladních (bod 6a, bod 6e), konkrétně pak např. svědkyni N. [tato svědkyně vypověděla, že v prosinci jí bylo svěřeno heslo dvakrát. Okresní soud se proto mylí, když uvádí, že jí koordinátorka svěřila své heslo pouze dvakrát v minulosti (str. 12 napadeného rozhodnutí)]. Jak totiž tato svědkyně uvedla ve své výpovědi, koordinátorka jí hlásívala svoje heslo zhruba dvakrát až čtyřikrát měsíčně – viz bod 6f, č.l. 123n.] či svědkyni K. [viz bod 6j. Odůvodnění okresního soudu (str. 13) porušuje zásady elementární logiky, když ve dvou po sobě následujících větách uvádí, že svědkyně K. a Š „heslo koordinátorky neznaly“, zatímco hned v následující větě uvádí, že svědkyně K. „znala také heslo od koordinátorky S.“], ale i dalším zkušenějším pokladním [např. svědkyně Š. vypověděla, že jí v minulosti koordinátorky své heslo řekly – viz bod 6j]. Bylo zcela běžné, že když koordinátorka byla zaneprázdněna a pokladní potřebovaly provést storno, tak jim bylo přihlašovací heslo svěřeno (bod 6j). Byť se jednalo o porušení pracovní kázně (viz č.l. 129), v obchodním domě Tesco byla tato praxe široce institucionalizována a vedením tolerována a nebyly z ní vyvozovány pracovníprávní důsledky (body 6e a 6g). Okruh osob, které mohly znát heslo koordinátorky S., navíc mohl být daleko širší než jen okruh „spolehlivých pokladních“ (bod 6e): Ačkoliv některým pokladním koordinátorka své heslo

nesvěřila a nemohly se tudíž na její heslo přihlašovat, nebylo pro ně nijak obtížné toto heslo postřehnout; když tyto pokladní chtěly provést storno a zavolaly příslušnou koordinátorku, mohly si všimnout toho, jaké heslo vyťukala. To nebylo nic obtížného, když toto heslo bylo pouze čtyřmístné (č.l. 121n.). Z těchto zjištění je podle Ústavního soudu zřejmé, že okruh osob, které se mohly přihlásit na počítač pod heslem koordinátorky S., byl široký, přičemž zároveň nebylo jednoznačně zjištěno a prokázáno, že to byla právě stěžovatelka, kdo se pod heslem koordinátorky S. na pokladny přihlašoval. Skutečnost, že ve všech případech, kdy dle obecných soudů mělo dojít ke krádeži finančních prostředků, byla stěžovatelka na pracovišti (bod 10), ještě nic neprokazuje, neboť z toho ještě nelze dovozovat, že by otevírala pod heslem koordinátorky S. předmětné pokladny a z nich vybírala finanční částky, tj. že by byla pachatelem trestného činu krádeže. I kdyby obecné soudy dospěly k závěru, že se skutek, který je stěžovatelce kladen za vinu, stal právě ve chvíli, kdy došlo k přihlašování na předmětné počítače pod heslem koordinátorky S., z provedeného dokazování nevyplývá, že odsouzená osoba byla skutečně tou, která toto jednání spáchala (bod 16). K tomuto závěru vede Ústavní soud hodnocení vypovídací schopnosti jednotlivých důkazů (bod 18), které byly k jednotlivým odcizením provedeny.

24. Z provedeného dokazování je nesporné (ani stěžovatelka tuto skutečnost nepopírá), že stěžovatelka s jistotou vstoupila pod heslem koordinátorky S. na pokladnu č. 3 dne 16. 12. 2008. Jako důkaz toho, že se stěžovatelka v danou chvíli dopustila krádeže finančních prostředků, posloužil obecným soudům mj. záznam z kamerového systému (č.l. 94). Okresní soud zcela nepřipadně tvrdil, že tímto „jediným záznamem z kamerového systému“ (sic!) je v souvislosti s dalšími nepřímými důkazy „umocňována“ stěžovatelčina vina (srov. str. 15 napadeného rozhodnutí). Podle Ústavního soudu je z provedeného důkazu toliko zřejmé, že stěžovatelka byla v předmětnou dobu u pokladny, ovšem z tohoto důkazu ještě vůbec není zřejmé, co na pokladně prováděla, když ji kamera přímo nezabírala. Z kamerového záznamu nelze nijak dovozovat, že by stěžovatelka odcizila předmětnou částku. Ani obecnými soudy konstatovaná nevěrohodnost výpovědi stěžovatelky stran motivu tohoto přihlášení a ani další okolnosti, že daného dne bylo zjištěno na dané pokladně poměrně vysoké manko, které bylo připsáno (jinak) vždy spolehlivé svědkyni H. (srov. č.l. 127), podle názoru Ústavního soudu mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost neprokazují (bod 17), že na pokladně stěžovatelka provedla krádež. Nepravděpodobnost, že by brigádnice H. sedmkrát špatně vydala 500 korun (č.l. 127n.), nemůže ještě vést k závěru, že se právě při přihlášení stěžovatelky odehrála krádež. Sporné jsou také závěry obecných soudů, které učinily ve vztahu k dalšímu, zdánlivě nelogickému chování stěžovatelky, tj. k vložení odvodního lístku do pokladny, který se později nenašel. Podle Ústavního soudu nelze přičítat velký význam tomu, že stěžovatelka původně svědkovi K. řekla, že si již nepamatuje, proč se do pokladny přihlásila (č.l. 12), a posléze svoji výpověď zpřesnila, když uvedla, že tam chtěla dát lístek, na kterém byly odvody pokladny za noční směnu (č.l. 22). Na základě těchto dle názoru obecných soudů nevěrohodných výpovědí stran důvodu, proč stěžovatelka otevírala pokladnu, nelze ještě jednoznačně usuzovat na stěžovatelčinu vinu. Z obecné zkušenosti plyne, že práce pokladních je značně monotónní, a proto není nikterak neobvyklé, že si pokladní to, proč učinily určitý úkon, nemusí přesně pamatovat, což platí zvláště tehdy, když daný úkon považují za rutinní. Na tomto místě Ústavní soud připomíná i výpovědi některých pokladních, které by za stejné situace pokladnu také otevřely, aby tam mohly vložit odvodní lístek (viz výpověď svědkyně K. – č.l. 147), byť jiné pokladní by tak neučinily (srov. výpověď svědkyně N. – č.l. 125n.). Pod zorným úhlem principu presumpce nevinny a zásady *in dubio pro reo* je třeba vzít do úvahy fakt, že si stěžovatelka nemusela ihned na to, co přesně u pokladny dělala, vzpomenout. Ačkoliv se žádný odvodní lístek v pokladně nenašel (str. 10 napadeného

rozhodnutí okresního soudu), ani jeden z této skupiny důkazů ještě neusvědčuje mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost (bod 16-17) stěžovatelku jako pachatelku skutku, pro který byla odsouzena.

25. Ještě nepřesvědčivější jsou důkazy shromážděné obecnými soudy stran dalších „krádeží“ uskutečněných v prosinci roku 2008 v obchodním domě Tesco. Co se týče odcizení finančních prostředků dne 11. 12. 2008, tak obecné soudy dovodily, že se jej dopustila stěžovatelka toliko z obecných skutkových zjištění, že v tento den vzniklo manko, stěžovatelka byla na pracovišti, koordinátorka S., jejíž heslo bylo stěžovatelce známo, také, ovšem prokazatelně na jiném místě než na inkriminované pokladně (str. 11 napadeného rozhodnutí), a že chvíli po provedení tzv. dotací došlo k dalšímu přihlášení k počítači na heslo koordinátorky (str. 13). Jen z těchto skutkových zjištění dovozovat závěr, že se stěžovatelka dopustila krádeže, je podle názoru Ústavního soudu v extrémním nesouladu s provedenými důkazy, neboť absentuje jakýkoliv konkrétní důkaz, který by opravňoval konstatování stěžovatelčiny viny. I kdyby její vina byla u všech ostatních odcizení finančních prostředků přesvědčivě prokázána, nelze z toho za žádných okolností dovozovat závěr o pachateli krádeže dne 11. 12. 2008. Není prostě přípustné paušálně dovozovat vinu stěžovatelky pro všechna manka ve všech inkriminovaných dnech, která nastala na pokladnách po přihlášení pod heslem koordinátorky S. Ani u dvou odcizeních ze dne 12. 12. 2008 neexistuje žádný přesvědčivý důkaz, nýbrž obecné soudy vyslovily vinu pouze na základě obecných souvislostí případu (tj. z toho, že vzniklo manko, stěžovatelka, jež znala heslo koordinátorky S. také, byla na pracovišti a že k přihlášení na inkriminované pokladny došlo, když koordinátorka byla přihlášená na jiných pokladnách) a z toho, že projít v krátkém časovém úseku od jedné pokladny k druhé a odcizit finanční částky bylo technicky možné (str. 16 napadeného rozhodnutí). I kdyby ovšem byl přesun technicky proveditelný, nelze z toho dovozovat, že se stěžovatelka skutečně mezi pokladnami prošla a finanční prostředky odcizila. Okresní soud se na několika místech odvolává i na videozáznam ze dne 12. 12. 2008 [na str. 10 hovoří o přehrání videozáznamu ze dne 12. 12. 2008, na str. 14 pak o tom, že protiprávní jednání stěžovatelky je mj. prokazováno videozáznamem ze dne 12. 12. 2008 – viz výslech svědka K. na str. 142nn.], ten ovšem vinu stěžovatelky vůbec neprokazuje, ale je z něj patrné jen to, jak koordinátorka S. provádí dotaci a opouští „Informace“ [to nepřímou konstatuje na str. 15 sám okresní soud, podle něhož je vina stěžovatelky umocňována také jediným (sic!) záznamem z kamerového systému (a to ze dne 16. 12. 2008), který byl poškozenou obchodní společností doložen.]. Ústavní soud k tomu podotýká, že považuje přinejmenším za zvláštní, že během řízení nebyl předložen žádný kamerový záznam (přímý důkaz) toho, jak se v předmětných časech stěžovatelka přihlašovala na pokladny a vybírala z nich peníze. Naopak, obecné soudy měly pozastavit nad tím, že absentují ostatní nahrávky, když měly být v předmětné době ještě archivovány [jak prohlásil svědek K., hardware se automaticky přemazává po 7 dnech (č.l. 134), a proto měly být k dispozici kompletní záznamy i ze dnů 11. a 12. 12. 2008]. Není příliš pravděpodobné, že by stěžovatelka vše dokázala spáchat, aniž by někdy nebyla natočena kamerami, které pracoviště kontinuálně zabírají. Okresní soud dále pochybil, když se několikrát dovolával toho, že dne 12. 12. 2008, kdy mělo dojít ke krádeži na pokladně č. 4, měla stěžovatelka pracovat na pokladně č. 5, jež těsně sousedí s pokladnou č. 4 a je s ní v jednom boxu (str. 11 a str. 14n. napadeného rozhodnutí). Jak vyplývá ze spisu, to skutkové zjištění zjevně není pravdivé [ale jen svědčí o tom, s jakou pečlivostí okresní soud přistoupil k odůvodnění svého rozhodnutí], spíše se zdá, že okresní soud zaměnil případ odcizení finančních prostředků dne 12. 12. 2008 s odcizením ze dne 7. 12. 2008 (srov. již č.l. 5n.). Co se týče tohoto dne, nelze podle názoru Ústavního soudu činit žádné závěry z toho, že stěžovatelka v předmětnou dobu na pokladně zrovna nepracovala a měla tak čas krádež učinit,

resp. jakoukoliv činnost na sousední pokladně musela nutně zaregistrovat (srov. str. 3 rozhodnutí odvolacího soudu). Žádný důkaz o tom, že stěžovatelka přešla k sousední pokladně, otevřela ji přístupovým heslem koordinátorky S. a vybrala z ní předmětnou částku neexistuje. Byť může být jakkoliv pravděpodobné, že se dané jednání mohlo odehrát, nebylo prokázáno mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost (bod 16-17). I když existuje vysoké podezření, všechny výše uvedené důkazy jsou „prima facie“ nedostatečné a závěr o vině z nich nelze bez porušení principu presumpce nevinoty a zásady *in dubio pro reo* učinit.

26. Shrnutí: Závěr, ke kterému obecné soudy dospěly stran pachatelství a viny stěžovatelky, se kvůli absenci přímých důkazů a nedostatečnosti nepřímých důkazů, na nichž byl založen, ocitl v extrémním rozporu s provedenými důkazy. Jinými slovy řečeno, z provedených důkazů nelze bez porušení principu presumpce nevinoty učinit závěr, že stěžovatelka je pachatelem skutku uvedeného v obžalobě. Existence výše naznačených pochybností (viz body 22 až 25) narušuje zcela zásadním způsobem koherenci argumentu o logicky propojeném řetězci nepřímých důkazů. Ústavní soud proto uzavírá, že provedenými důkazy nebylo prokázáno jednoznačně a s nejvyšším možným stupněm jistoty, který lze od lidského poznání požadovat (tj. nebylo prokázáno mimo rozumnou pochybnost), že to byla právě stěžovatelka, kdo se krádeže předmětných finančních prostředků dopustil. Proto se Krajský soud v Ostravě a Okresní soud v Karviné dopustily porušení základního práva stěžovatelky garantovaného čl. 8 odst. 1 Listiny, a to v důsledku nerespektování základních práv garantovaných čl. 36-40 Listiny.

27. Ústavní soud dodává, že „ze zásad hodnocení důkazů (§ 2 odst. 5 a 6 trestního řádu) a ze zásady presumpce nevinoty (§ 2 odst. 2 trestního řádu, resp. čl. 40 odst. 2 Listiny) vyplývá, že jsou-li možné dva či více výkladů provedených důkazů, nelze učinit zjištění, které nejvíce zatěžuje obviněného, a to právě s ohledem na presumpci nevinoty“ (náleznost Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 137/05, N 66/40 SbNU 655). Z mnoha výroků obsažených v odůvodnění rozhodnutí obecných soudů [např. okresní soud uvedl na str. 10 výrok, že stěžovatelka je usvědčována výpověďmi svědků (...) a zejména pak výpisy ze systému Progres, ovšem podle názoru Ústavního soudu, jak vyplývá z výše řečeného, o žádném z těchto důkazů nelze jako o usvědčujícím důkazu vůbec hovořit] plyne závěr, že postup obecných soudů byl motivován snahou prokázat vinu (§ 2 odst. 5 in fine tr. řádu) stěžovatelky, avšak bez respektování zásady presumpce nevinoty (čl. 40 odst. 2 Listiny), která neumožňuje nahrazovat skutková zjištění úvahou opírající se o nejednoznačný důkaz (přiměřeně viz náleznost sp. zn. I. ÚS 639/03, N 102/34 SbNU 79). Porušení zásady *in dubio pro reo* přitom může založit důvod k zásahu Ústavního soudu (náleznost sp. zn. I. ÚS 429/03, N 141/31 SbNU 257).

28. Ústavní soud se musel vyjádřit též ke způsobu odůvodnění rozhodnutí soudu I. stupně, neboť jeho odůvodnění lze vytknout značnou nepřehlednost a špatnou strukturovanost. Samotné hodnocení jednotlivých důkazů v jejich souvislosti a vyvození skutkových a právních závěrů z provedeného dokazování okresní soud provedl ve dvou odstavcích (sic!), z nichž první má rozsah 4 hutných stran textu psaném řádkováním 1 (str. 10-14 napadeného rozhodnutí) a druhý má rozsah 3 strany textu (str. 14-17). Rozhodnutí obecného soudu je pro laickou, ale i odbornou veřejnost stěžejně pochopitelné a způsobuje, že se čtenář není schopen v důvodech, které soud vedly k vyslovení tak zásadního výroku, jakým je výrok o vině a trestu, orientovat. Okresní soud nijak nenapomohl důvěře občanů v soudnictví, ale naopak přispěl k podkopání autority soudní moci, když vyprodukoval téměř nepřezkoumatelné rozhodnutí, v němž je možnost jakékoliv orientace ztížena (srov. náleznost sp. zn. II. ÚS 165/11 ze dne 11. 5. 2011). Nedostojí-li přitom obecné soudy povinnosti svá rozhodnutí řádně

(tj. adekvátně, racionálně a logicky odůvodnit), dopouští se přitom libovůle (srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2193/10 ze dne 2. 9. 2010).

29. Proto Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu a napadená rozhodnutí podle ust. § 82 odst. 3 písm. a) cit. zákona zrušil. S ohledem na to, že stěžovatelka podala svou ústavní stížnost jen stran nesprávného hodnocení důkazů a z toho vyplývajících chybných skutkových zjištění, nikoliv námitek týkajících se nesprávného právního posouzení skutku nebo jiného nesprávného hmotně právního posouzení (věci), Ústavní soud na vyčerpání trestního dovolání netrval, neboť zjevně nemohl být naplněn dovolací důvod podle ust. § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a tak by dovolání bylo odmítnuto [srov. obdobně nález sp. zn. I. ÚS 180/03 ze dne 2. 3. 2004 (N 32/32 SbNU 293)].

P o u č e n í : Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat (§ 54 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).

V Brně dne 16. června 2011

Ivana Janů
předsedkyně senátu